

Acentuación diacrítica

Sen acento

a (artigo; pron. átono; preposición)
 as (artigo; pron. átono)
 besta (*animal*)
 bola (*peza de pan*)
 ca (conxunción)
 cha (*che + a*)
 chas (*che + as*)
 co (*con + o*)
 cos (*con + os*)
 compre (de *comprar*)
 compren (de *comprar*)
 da (*de + a*)
 das (*de + as*)
 do (*de + o*)
 e (conxunción)
 fora (de *ser* ou de *ir*)
 ma (me + a)
 mais (conxunción)
 no (*en + o*)
 nos (pron. átono)
 o (artigo; pron. átono)
 os (artigo; pron. átono)
 oso (*animal*)
 pe (letra)
 pola (*galiña; por + a*)
 por (preposición)
 presa (*dique, prendida*)
 se (conxunción; pron. átono)
 so (preposición)
 te (pron. átono; letra)
 ven (de *ver*)
 ves (de *ver*)
 vos (pron. átono)

Con acento

á (*a + a* artigo; *das aves*)
 ás (*a + as* artigo; *das aves; da baralla*)
 bésta (*arma antiga*)
 bóla (*esfera, pelota*)
 cá (conxunción *ca + artigo a*)
 chá (*plana*)
 chás (*planas*)
 có (conxunción *ca + o*)
 cós (conxunción *ca + os*)
 cómpre (de *cumprir*)
 cómpren (de *cumprir*)
 dá (de *dar*)
 dás (de *dar*)
 dó (*compaixón, loito; nota musical*)
 é (de *ser*)
 fóra (adverbio)
 má (*mala*)
 máis (adverbio)
 nó (*atadura*)
 nós (pron. tónico; *ataduras*)
 ó (*a + o*)
 ós (*a + os*)
 óso (*do corpo*)
 pé (*do corpo*)
 póla (*rama*)
 pór (*poñer*)
 présa (*apuro*)
 sé (*sede eclesiástica; imperat. de ser*)
 só (adv. e adx.)
 té (*infusión*)
 vén (de *vir*)
 vés (de *vir*)
 vós (pron. tónico)

— Actividades

Acentuación diacrítica

1. Completa os ocios destas novas de xornal coas palabras adecuadas de cada par.

oso - óso

compren - cómpren

pe - pé

presa - présa

te - té

do - dó

fora - fóra

cha - chá

O Ministerio de Medio Ambiente paralizou a construción da de Narla, na provincia de Lugo, cunha Declaración de Impacto Ambiental negativa, segundo anunciou onte a ministra de Medio Ambiente, Cristina Narbona.

Galicia Hoxe (9-9-2004)

En España son varias as especies en perigo de extinción: o salmón atlántico, o pardo, a foca monxe ou a aguia imperial.

Galicia Hoxe (8-5-2005)

A Xunta de Galicia decretou tres días de oficial, de luns a mércores, pola morte de Xoán Paulo II.

Galicia Hoxe (4-4-2005)

Pola neve e o xeo cadeas no porto de Poio (Lugo) e a DXT recomenda precaución nalgunhas estradas de Lugo, de Pontevedra e da Coruña.

Galicia Hoxe (26-12-2004)

A rúa Xeneral Pardiñas acolle desde hai uns poucos meses un local que promete facer as delicias dos afeccionados ao mundo das infusións, e máis en concreto, ao mundo do

Galicia Hoxe (18-2-2004)

Galicia ten saldo de mobilidade laboral negativo. O número de traballadores que saen de Galicia para traballar noutras comunidades supera en case 4 000 persoas os empregados que chegan de para traballar na nosa comunidade.

Galicia Hoxe (18-2-2004)

A Terra acolle os restos de Manuel María nun sepelio no que máis de tres mil persoas enmudeceron co adeus, en Outeiro de Rei, ao poeta da patria.

Galicia Hoxe (11-9-2004)

Os colectivos pesqueiros de Galicia manifestáronse onte en Santiago para pedir o cambio na actual normativa pesqueira. Os afectados pola crítica situación da anchoa do Cantábrico están en de guerra.

Galicia Hoxe (15-5-2005)

— Crea oracións combinando as palabras de cada par que non usaches.

-
-
-
-

2. Substitúe a palabra destacada por outra sinónima. Ten en conta que esta nova palabra pode levar ou non acento diacrítico.
- O tenista protestou porque, segundo el, a súa **pelota** (→) entrou.
 - Estamos a agardar polo tren que **procede** (→) de Lugo.
 - Non te entreteñas tanto, que teño **apuro** (→). Se non saio xa, perderei o autobús.
 - Eu convidei a Uxía á festa, **pero** (→) ela non quixo vir.
 - Enriba daquela **rama** (→) do castiñeiro hai un niño de reiseñor.
 - Cando **merque** (→) o meu coche novo irei de viaxe máis a miúdo.
 - A nosa **egua** (→) pariu onte un poldro precioso.
 - Meu avó é mariñeiro e sabe facer máis de vinte **ataduras** (→) diferentes.

3. Completa este texto. Ten en conta que as palabras que corresponden en cada oco poden levar ou non acento diacrítico.

Chucho Monteiro detense beira do camiño de Castrillón. Remontou amodo a encosta da carballeira, levando na man unha de loureiro verde, e agora senta nas pedras do valado a carón do camiño. Pasear sen polo monte unha cousa que o corpo lle pide, e un dos labores que tempo lle ocupa. Coloca a de loureiro debaixo do brazo, frega mans para sacudirilles o po, saca tabaco e mistos, fai un pito acéndeo. Desde alí divisa o val de Riba, e ao lonxe, ao dos montes de Lendo, os lugares da Raposeira, o Muíño e o serradoiro de Pitoques.

Xurxo Borrazás, *Criminal*

4. Pon o acento diacrítico que falta en cada oración.
- O home co xersei azul é maior co teu pai.
 - A irmá da túa amiga da moitos paseos.
 - Óeme ben! Se bo, se queres que che deixe ir ao cine.
 - O avó ven nese autobús, pero os netos non o ven chegar.
 - No zoolóxico, un oso polar rompeu un oso.
 - Impresionoume ver despregadas as as dos voitres.
 - Eva quere mais froita, mais só peras e uvas.
 - Ela díxome que fora fora para ver se chovía.
 - Eu como menos ca ti pero bastante máis ca avoa.
 - Por que lle das a túa boneca á amiga das túas irmás?
 - Apoiei o pé no chanzo da escaleira para facer o no do zapato.
 - Xosé e Neves din que esa película e aburrida.
 - Quen vos dixo que vos seriades titulares na dianteira?
 - Compre que Xurxo compre no supermercado todo o que lle encargamos.

Actividades

5. Explica as diferenzas de significado entre estas mensaxes, segundo as palabras destacadas teñan ou non acento diacrítico.

No banquete, uns maleducados andaban a tirar **bolas** de pan polo aire.

.....

No banquete, uns maleducados andaban a tirar **bólas** de pan polo aire.

.....

Oe, ten coidado coa **besta**, non te vaias mancar.

.....

Oe, ten coidado coa **bésta**, non te vaias mancar.

.....

Non podemos baixar en piragua polo río con tanta **presa**.

.....

Non podemos baixar en piragua polo río con tanta **présa**.

.....

Os investigadores non esperaban atopar tantos **osos** naquel lugar.

.....

Os investigadores non esperaban atopar tantos **ósos** naquel lugar.

.....

Atopeite con mala cara cando ías para o oculista. **Ves** ben agora?

.....

Atopeite con mala cara cando ías para o oculista. **Vés** ben agora?

.....

6. Pon os acentos diacríticos que faltan neste texto.

Das voltas e mais voltas sobre os teus pes como unha buxaina para ficar queda de súpeto e sentir como o mundo xira ao teu redor. Sobes **ao** alto do cabozo ao que eu lle tiña pavor, para saltar dende arriba e sentir ese verme que anda pola barriga. Das pinchacarneiros. Fas o pino. Saltas en marcha da ran-deeira que che preparou o tío Ramiro pendurada da **pola** mais grossa da mazaira, coma se foses lanzarte a voar. Encántache pendurarte das pernas da viga de madeira que cruza o alboio coma se foses roupa tendida. As veces, a avoa quéixase e di que estas **cousas** so as fan os nenos. Despois fita para ti cos ollos húmidos e brillantes, cólete **polas** dúas mans, achégate ao seu regazo e di: «A túa nai era mais tranquila e non daba tanta guerra».

Leticia Dotras, ¡Voa, cascuda!